



# SOMS GAAT HET ANDERS...

Praktische hulpverlening en psychosociale begeleiding

Margaux Goossens en Karen Vereycken, sociale dienst  
GZA-Ziekenhuizen

# Soms gaat het anders...



- Kerntaken sociaal werk in een ziekenhuis
- Overlijden
  - Levenloos voor 140 dagen zwangerschap
  - Levenloos tussen 140 en 180 dagen zwangerschap
  - Levenloos na 180 dagen zwangerschap
  - Levend geboren met neonataal overlijden
- Multidisciplinair begeleiding
- Opbouw gesprek: casus
- Nazorg

# Kerntaken sociaal werk in een ziekenhuis



- **Cliëntperspectief**
  - Sociaal werk stelt de patiënt, zijn omgeving én de relatie tussen beiden centraal.
- **Krachtenperspectief**
  - Sociaal werk spreekt de eigen kracht van de patiënt en zijn omgeving aan.
- **Maatschappelijk perspectief**
  - Sociaal werk situeert de impact van ziekte en behandeling in een context van maatschappelijke veranderingen.
- **Op maat werken**
- **Anticiperen op beleidskeuzes en maatschappelijke ontwikkelingen**
- **Organisatieperspectief**



Sociaal werker is betrokken bij elk perinataal overlijden (meerdere gesprekken), steeds in overleg met medisch team

- Proces tussen vermoeden diagnose en bevalling
- Hoe kinderen/familie informeren?
- Beleving bevalling/momenten met kindje
- Informeren en concretiseren keuze begraving/crematie
- Informeren en ondersteunen op sociaal en administratief vlak
- Eventuele andere hulpverleners betrekken (psycholoog, pastor, fotograaf Boven De Wolken, Fara...)



# Overlijden

## Vier termijnen:

- Overlijden voor 140 dagen zwangerschap
- Overlijden tussen 140 en 180 dagen zwangerschap
- Overlijden na 180 dagen zwangerschap
- Levend geboren met neonataal overlijden

# Overlijden voor 140 dagen zwangerschap



- Wettelijk geen ondergrens
- Geen recht op startbedrag, moederschapsrust, geboorteverlof, rouwverlof...
- Wordt niet ingeschreven in overlijdensregister, geen geboorte aangifte
- Medisch attest overlijden
- Geen plicht om samen te werken met een begrafenisondernemer
- Mogelijkheden:
  - (Anonieme) crematie (verschillende mogelijkheden na crematie)
  - Begrafing in thuisgemeente (Sterrenweide) of begraafplaats naar keuze (betalend)



# Overlijden tussen 140 en 180 dagen

- **Recht op naamgeving**

Facultatieve keuze tot opstellen akte met vermelding van voorna(a)m(en) cfr wetswijziging dd. 31/3/2019

Beide ouders worden vermeld (vervangt prenatale erkenning)

Akte per post naar ouders (huwelijksboekje)

- **Model III-D vanaf 154 zwangerschapsdagen (22 weken) of geboortegewicht van 500 gram of lichaamslengte van 25 cm.**

- **Medisch attest**



# Overlijden tussen 140 en 180 dagen

- Geen recht op startbedrag, moederschapsrust, geboorteverlof, rouwverlof...
- Geen plicht om samen te werken met een begrafenisondernemer
- Mogelijkheden:
  - (Anonieme) crematie (verschillende mogelijkheden na crematie)
  - Begroaving in thuisgemeente (Sterrenweide) of begraafplaats naar keuze (betalend)





# Overlijden na 180 dagen zwangerschap

- Facultatieve naamgeving
- Wordt ingeschreven in overlijdensregister (geen geboorte akte)
- Recht op startbedrag, moederschapsrust, geboorteverlof, rouwverlof
- Document: model-IIID
- Plicht tot begraving/crematie via begrafenisondernemer
- Mogelijkheden:
  - Crematie (verschillende mogelijkheden na crematie)
  - Begraving in thuisgemeente (sterrenweide) of begraafplaats naar keuze (betalend)

# Levend geboren met neonataal overlijden



- Verplichte naamgeving
- Wordt ingeschreven in geboorteregister en overlijdensregister
- Recht op startbedrag, moederschapsrust, geboorteverlof, rouwverlof
- Document: model-IIID
- Plicht tot begraving/crematie via begrafenisondernemer
- Mogelijkheden:
  - Crematie (verschillende mogelijkheden na crematie)
  - Begraving in thuisgemeente (sterrenweide) of begraafplaats naar keuze (betalend)



# Overlijden

Levenloos < 140 dagen	Levenloos tussen 140 en 180 dagen	Levenloos > 180 dagen	Levend geboren
Geen officiële naamgeving	Facultatieve keuze tot geven voornaam	Facultatieve keuze tot geven voornaam en achternaam	Verplichte naamgeving
Geen recht op moederschapsrust, geboorteverlof, startbedrag	Geen recht op moederschapsrust, geboorteverlof, startbedrag	Overlijdensakte	Geboorteakte en overlijdensakte
Facultatieve keuze tot begraving/(anonieme) crematie/thuisbewaring	Facultatieve keuze tot begraving/(anonieme) crematie/thuisbewaring	Recht op moederschapsrust, geboorteverlof, rouwverlof, startbedrag	Recht op moederschapsrust, geboorteverlof, rouwverlof, startbedrag
Je mag zelf je foetus meenemen/vervoeren.	Je mag zelf je foetus meenemen/vervoeren,	Plicht tot begraving/crematie	Plicht tot begraving/crematie
		Begrafenisondernemer	Begrafenisondernemer



# Akte levenloos kind uit Burgerlijk Wetboek

## [Art. 58.\[1\]](#)

§ 1. Wanneer een kind overleden is op het ogenblik van de vaststelling van de bevalling door de arts of de vroedvrouw na een zwangerschapsduur van **honderdtachtig dagen te rekenen van de verwekking**, maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand een akte van een levenloos kind op, op basis van een medisch attest voorgelegd door een persoon die de inlichtingen kan meedelen welke vereist zijn voor het opmaken van de voornoemde akte.

§ 2. Wanneer een kind overleden is op het ogenblik van de vaststelling van de bevalling door de arts of de vroedvrouw na een zwangerschapsduur van **honderdveertig dagen tot honderdnegenenzeventig dagen te rekenen van de verwekking**, maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand op basis van een medisch attest **en** op verzoek van de moeder of op verzoek van de vader of de meemoeder die is gehuwd met de moeder of die een prenatale erkenning heeft gedaan, of, op verzoek van de vader of de meemoeder die niet is gehuwd met de moeder noch het verwekt kind heeft erkend en met toestemming van de moeder, een akte van een levenloos kind op.

§ 3. Het kind dat overleden is op het ogenblik van de vaststelling van de bevalling door de arts of de vroedvrouw, heeft geen rechtspersoonlijkheid.

De akte van een levenloos kind heeft geen rechtsgevolgen uitgezonderd deze uitdrukkelijk door de wet bepaald.][1](#)



# Multidisciplinair begeleiden

- Medische team
- Goede samenwerking met pastorale dienst van het ziekenhuis of andere spirituele en/of religieuze instituties (vb. Rabbijn, Imam, Moreel Consulent,...)
- Goede samenwerking met psycholoog
  - Ondersteuning door psychologen soms in later stadium van belang
  - Normale rouw of gecompliceerde rouw
  - Brussenpsycholoog

# Casus 1: overlijden voor 140 dagen zwangerschap



## Eva en Anna

- 16 weken, mors in utero
- Eerste gesprek na vaststelling bij gynaecoloog. Ondersteuning en informatie.
- Tweede gesprek op verloskwartier. Concretiseren wensen rond afscheid + aanvraag psycholoog.
- Organisatie begrafenis
- Derde gesprek na bevalling. Ondersteuning + verdere afspraken rond nazorg.

# Casus 2: overlijden tussen 140 en 180 dagen zwangerschap



## Josephine

- 23 weken, onstuitbare arbeid omwille van infectie
- Eerste gesprek na bevalling. Ondersteuning + informatie + concretiseren wensen afscheid.
- Doorverwijzing brussenpsychologe, doorverwijzing organisatie voor afscheidsviering van overleden kindjes.
- Organisatie crematie + versiering kistje.
- Opmaken document voor facultatieve naamgeving
- Tweede gesprek bij ontslag: afspraken nazorg + brengen kistje + ophaling op dag van crematie.



## Abdo

- 34 weken, multiple afwijkingen
- Toeleiding begrafenisondernemer
- Emotionele en relationele ondersteuning
- Praktische en administratieve hulp (schoolgaande kinderen, contact met Janaza, aanvraag moederschapsrust en geboorteverlof)



# Casus 4: levend geboren



## 2 situaties:

- Overlijden kort na de bevalling, nog op verloskamer of na korte opname neonatologie:
  - Onverwacht, langere begeleiding (voorbeeld)
- Overlijden na langere tijd op neonatologie
  - Meestal minder onverwacht (niet altijd), kortere begeleiding (voorbeeld)



## Waarom?

- Nood aan lotgenotencontact
- (dreiging) Psychische decompensatie
- Nood aan spirituele benadering
- ....

## Naar wie?

- Berrefonds
- Imam/pastor/rabbijn...
- Boven de wolken, Met lege Handen
- Kind & Gezin
- FARA
- Therapeut (intern/extern)
- Herdenkingsviering georganiseerd door ziekenhuismedewerkers
- .....

## Belang van zorg op maat



## VRAGEN?

Karen Vereycken, sociale dienst GZA Ziekenhuizen  
03 443 47 42 – [karen.vereycken@gza.be](mailto:karen.vereycken@gza.be)

Margaux Goossens, sociale dienst GZA ziekenhuizen  
03 443 37 91 – [Margaux.goossens@gza.be](mailto:Margaux.goossens@gza.be)

